

[Landbrugsministeren.]

nemføres af mejeribrug selv og ved hjælp af dettes egne organer.

Spørgsmålet om fremskyndelse af mejeribrugets rationalisering er herefter først og fremmest et spørgsmål om fremskaffelse af den fornødne anlægskapital.

Til trods for de bestræbelser, der som omtalt har været gjort fra mejeribrugets fællesorganisation, kan man sige, at der stadig er langt igen.

I 1948 fandtes der her i landet 1 340 andelsmejerier og 254 privatmejerier. Af disse mejerier havde 4 pct. indenfor begge grupper en kapacitet på 5 mill. kg indvejet mælk og derover, 25 pct. af andelsmejerierne havde en kapacitet på mellem 3 og 5 mill. kg, medens 12 pct. af privatmejerierne var af denne størrelse. Med en kapacitet på mellem 1—3 mill. kg indvejet mælk var der i 1948 66 pct. af andelsmejerierne og 52 pct. af de private mejerier, medens 5 pct. af andelsmejerierne og 32 pct. af privatmejerierne havde en kapacitet på under 1 mill. kg indvejet mælk.

Da eksporten af mejeriprodukter i 1947—48 udgjorde ca. 30 pct. af Danmarks samlede udførsel, er det af den største interesse, ikke blot indenfor landbruget, men for hele det danske samfund, at bevare mejeribrugets konkurrenceevne. Under hensyn hertil må regeringen derfor anse det for ønskeligt, at den påbegyndte rationalisering af landets mejeribrug videreføres i et væsentligt forøget tempo, og man har derfor fundet det nødvendigt at fremkomme med dette lovforslag. På den anden side vil jeg gerne i denne forbindelse fremhæve, at da hovedmotivet er at opnå en snarlig gennemførelse af rationaliseringen, stiller det sig usikkert, om loven vil kunne forlænges udover de foreslåede 5 år med de i forslaget omhandlede lempelige lånevilkår.

Idet jeg iøvrigt skal tillade mig at henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, skal jeg her blot fremhæve, at forslaget går ud på, at landbrugsministeren bemyndiges til at anvende indtil 50 mill. kr. i finansårene 1949-50—1953-54 af den genopbygningsfond, som finansministeren har foreslået oprettet i et lovforslag, der er til behandling her i tinget. Landbrugsministeren foreslås bemyndiget til efter indstilling af De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation at bevilge lån til gennemførelse af rationalisering af mejeridrift ved udvidelse og opførelse af mejerier (osterier) i forbindelse med nedlægning og sammenlægning af bestående mejerier, således at

mejerierne får den efter de lokale forhold driftsøkonomisk bedste kapacitet.

Af den af råstofkommissionen afgivne betænkning fremgår det, at man bør tilstræbe driftsenheder med en kapacitet på omkring 10 mill. kg indvejet mælk om året, men en sådan størrelse lader sig næppe gennemføre alle vegne, og som det fremgår af bemærkningerne til forslaget §§ 1 og 2, er der et betydeligt fald i driftsudgifterne, beregnet pr. kg sødmælk ved overgang fra mejerier på 1—2 mill. kg indvejet mælk og derunder til mejerier med en kapacitet på 3—5 mill. kg indvejet mælk.

Jeg skal dernæst fremhæve, at man for at fremme rationaliseringen mest muligt har ment at burde sætte renten til 1 pct. halvårlig, idet man må tage hensyn til, at man derved kan medvirke til at opveje det særlige tab for mejerikredsen, der er forbundet med den omstændighed, at bestående anlæg må afskrives forinden det tidspunkt, man oprindeligt havde regnet med.

Jeg skal dernæst have den ære at fremsætte *forslag til lov om udlån til opførelse eller udvidelse af frugtlagre*, hvilket forslag ligesom forslaget om udlån til mejerierne knytter sig til det af finansministeren forelagte forslag til lov om oprettelse af en genopbygningsfond.

I de sidste årtier har der fundet en meget væsentlig forøgelse sted af landets frugtproduktion. Det til erhvervsfrugt tilplantede areal er fra 1929 til 1945 blevet forøget fra 1 789 ha til 10 829 ha. Statistisk departement har opgjort størrelsen af landets frugthøst for erhvervsfrugtavlen til 44,6 mill. kg i 1942 og til 130,3 mill. kg i 1948. Den væsentligste stigning er faldet på forøgelsen af æblehøsten, der er steget fra 34,2 mill. kg i 1942 til 116,8 mill. kg i 1948.

Tidligere importerede Danmark store mængder frugt, medens udviklingen nu har medført, at der forhåbentlig i stadig stigende grad kan eksporteres. Eksempelvis kan nævnes, at der af æblehøsten i 1948 er udført ca. 35 mill. kg, og alligevel har man haft så store mængder æbler, at hjemmemarkedet hele sæsonen har været rigeligt forsynet. Da der har fundet en betydelig udvidelse sted af det med æbler tilplantede areal i de senere år, må man forvente stærkt stigende høstmængder fremefter, hvilket atter vil sige, at den danske æbleeksport må forøges, hvis der skal opnås balance mellem produktion og afsætning. De fleste af de lande, der i frem-